

MINISTER
SPRAWIEDLIWOŚCI

26/05/2020
Warszawa, r.

DLPK-IV.053.1.2020

Pan

Adam Bodnar

Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

odpowiadając na pismo z dnia z dnia 22 kwietnia br., znak: VII.510.56.2020.PKR, dotyczące braku uregulowania uprawnień pokrzywdzonego w przepisach dotyczących postępowania z tytułu odpowiedzialności zawodowej tłumaczy przysięgłych, uprzejmie przestawiam, co następuje.

Zasady ponoszenia odpowiedzialności zawodowej przez tłumaczy przysięgłych i prowadzenia postępowań w tym zakresie określa ustawa z dnia 25 listopada 2004 r. o zawodzie tłumacza przysięgłego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1326), zwana dalej „ustawą”.

Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy tłumacz przysięgły podlega odpowiedzialności zawodowej za niewypełnienie bądź nienależyte lub nierzetelne wykonywanie obowiązków określonych w art. 8 ust. 2, art. 14, art. 15, art. 17 ust. 1 i art. 18 ust. 2 ustawy. Do obowiązków tych zalicza się między innymi obowiązek zachowania szczególnej staranności i bezstronności, zachowania w tajemnicy faktów i okoliczności, z którymi zapoznał się w związku z tłumaczeniem, czy też stałego doskonalenia kwalifikacji zawodowych (por. art. 14 ust. 1 ustawy) oraz prowadzenia repertorium (zob. art. 17 ust. 1 ustawy), a także obowiązek wykonania tłumaczenia w postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy na żądanie sądu, prokuratora, Policji oraz organów administracji publicznej, o ile nie zachodzą szczególnie ważne przyczyny uzasadniające odmowę (art. 15 ustawy).

Postępowanie w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej tłumaczy przysięgłych wykazuje istotne różnice w porównaniu do zasad regulujących postępowania dyscyplinarne

w odniesieniu do innych zawodów funkcjonujących w obszarze wymiaru sprawiedliwości, jak np. adwokatów i radców prawnych.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy postępowanie w sprawie odpowiedzialności zawodowej tłumacza przysięgłego wszczyna i przeprowadza Komisja Odpowiedzialności Zawodowej na wniosek Ministra Sprawiedliwości lub wojewody. Nie ma zatem sformalizowanej wstępnej fazy dochodzenia ani udziału w postępowaniu podmiotu oskarżycielskiego, jak np. rzecznika dyscyplinarnego.

Co istotne podmiot, który zlecił tłumaczenie, może zwrócić się do Ministra Sprawiedliwości lub do wojewody o wystąpienie z wnioskiem o wszczęcie takiego postępowania (art. 24 ust. 2 ustawy). Jest to istotne uprawnienie podmiotu, który mógł zostać pokrzywdzonym działaniami lub zaniechaniami tłumacza przysięgłego (ustawa nie posługuje się wszakże terminem „pokrzywdzony”). Powyższe oznacza, że podmiot, który zlecił tłumaczenie, w tym także organ procesowy, nie ma możliwości bezpośredniego inicjowania postępowania w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej, a jego wniosek w tym przedmiocie podlega wstępnej ocenie podmiotów, które mogą wystąpić z wnioskiem do Komisji Odpowiedzialności Zawodowej o wszczęcie takiego postępowania. Takie rozwiązanie wskazuje, że ustawodawca przyznał podmiotom zlecającym tłumaczenie w postępowaniu dotyczącym odpowiedzialności zawodowej tłumaczy przysięgłych uprawnienie o charakterze sygnalizacyjnym, nie zaś skargowym.

Przepisy ustawy przesądzają również, że postępowanie w przedmiocie odpowiedzialności tłumaczy przysięgłych toczy się z udziałem osoby, w stosunku do której jest prowadzone, zaś jej nieusprawiedliwione niestawiennictwo nie wstrzymuje postępowania (art. 24 ust. 3 ustawy). Tłumacz, którego dotyczy postępowanie, może ustanowić obrońcę spośród tłumaczy przysięgłych, adwokatów lub radców prawnych (art. 24 ust. 4 ustawy).

Zauważyć należy, że ustawa w ograniczonym zakresie reguluje postępowanie w sprawie odpowiedzialności zawodowej tłumacza przysięgłego. Z tego względu, w myśl art. 28 ustawy, w sprawach w niej nieuregulowanych, do postępowania z tytułu odpowiedzialności zawodowej stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 30, z późn. zm.). Ustawa wprost wyłącza jednak możliwość odpowiedniego zastosowania przepisów k.p.k. o oskarżycielu prywatnym, powodzie cywilnym, przedstawicielu społecznym, o postępowaniu przygotowawczym oraz środkach przymusu, z wyjątkiem przepisów o karze

pieniężnej. Zakres odpowiedniego stosowania przepisów k.p.k. ogranicza się zatem jedynie do tych norm, które mają zastosowanie w związku z realizacją nadanych wyraźnie przez ustawodawcę uprawnień, ale praw tych nie poszerza.

W praktyce oznacza to, że w sprawach dotyczących odpowiedzialności zawodowej tłumaczy przysięgłych, prawa podmiotów pokrzywdzonych są zabezpieczone w sposób zbliżony, a nie tożsamy, do praw osób pokrzywdzonych w postępowaniach karnych. Samo podjęcie czynności w sprawach dotyczących odpowiedzialności zawodowej tłumaczy przysięgłych inicjowane jest najczęściej pismem klienta kwestionującego prawidłowość tłumaczenia poświadczonego. Do zawiadomienia o nierzetelnym tłumaczeniu są zwykle załączane środki dowodowe dokumentujące naruszenia prawa i przyjętej praktyki zawodowej przez tłumacza przysięgłego. Jeśli ich brak lub są niewystarczające, Minister Sprawiedliwości w toku przygotowywania wniosku do Komisji Odpowiedzialności Zawodowej może wystąpić do pokrzywdzonego z prośbą o ich wskazanie. Pisma w sprawie mogą być sporządzane przez pełnomocnika.

Co jeszcze wymaga podkreślenia, nakaz odpowiedniego stosowania przepisów k.p.k. w postępowaniu dyscyplinarnym (zawodowym) wobec tłumaczy przysięgłych nie powoduje przekształcenia tego postępowania w postępowanie karne i nie jest wymiarem sprawiedliwości w rozumieniu art. 175 ust. 1 Konstytucji RP. Stąd też postępowanie dyscyplinarne (zawodowe) wobec tłumaczy przysięgłych, nie musi obejmować wszystkich gwarancji i uprawnień procesowych z k.p.k., a przepisy tego Kodeksu mają zastosowanie tylko w takim zakresie, jaki wynika z ustawy, z jednoczesnym uwzględnieniem specyfiki postępowania dyscyplinarnego.

Mając na uwadze powyższe, wprowadzenie w ustawie regulacji precyzujących prawa podmiotu, który zlecił tłumaczenie, pokrzywdzonego działaniem lub zaniechaniem tłumacza przysięgłego, nie wydaje się konieczne.

*Z poważaniem,
z upoważnienia Ministra Sprawiedliwości*

/podpisano elektronicznie/
z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

Marcin Warchoł
SEKRETARZ STANU

